

Stanovisko Ministerstva vnitra k běhu 18měsíční lhůty k prokázání zvláštní odborné způsobilosti v době nouzového stavu

(vyhlášeného usnesením vlády č. 194 ze dne 12. března 2020, v souladu s čl. 5 a 6 ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky, pro území České republiky z důvodu ohrožení zdraví v souvislosti s prokázáním výskytu koronaviru na území České republiky)

Podle § 21 odst. 2 zákona č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o úřednících“), je úředník povinen prokázat zvláštní odbornou způsobilost k výkonu správních činností stanovených prováděcím právním předpisem (vyhláška č. 512/2002 Sb., o zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků) do 18 měsíců od vzniku pracovního poměru k územnímu samosprávnému celku nebo ode dne, kdy začal vykonávat činnost, pro jejíž výkon je prokázání zvláštní odborné způsobilosti předpokladem, přičemž z ustanovení § 21 odst. 1 písm. a) zákona o úřednících obdobně vyplývá, že územní samosprávný celek může správní činnosti stanovené prováděcím právním předpisem (viz výše) zajišťovat úředníkem, který dosud neprokázal zvláštní odbornou způsobilost, pouze 18 měsíců.

S neprokázáním potřebné zvláštní odborné způsobilosti v této lhůtě spojuje § 11 zákona o úřednících následek spočívající v tom, že územní samosprávný celek převede úředníka na jinou činnost.

Zákon o úřednících ve svém § 28 odst. 1 počítá i se situacemi, kdy nelze po úředníkovi žádat složení zkoušky zvláštní odborné způsobilosti v době mateřské či rodičovské dovolené, výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody a vazby nebo pracovní neschopnosti. Tyto doby se do 18měsíční lhůty pro složení zkoušky nezapočítávají.

Zákon o úřednících však výslovně neřeší otázku běhu lhůt v době vyhlášeného nouzového stavu, který je provázen řadou opatření omezujících ze zdravotních důvodů pohyb osob i činnost řady institucí.

Vzhledem k tomu, že v rámci opatření přijatých s ohledem na výskyt koronaviru byly s účinností od 11. března 2020 až do odvolání zrušeny zkoušky zvláštní odborné způsobilosti úředníků územních samosprávných celků, není možné, aby důsledky těchto opatření šly k tíži jednotlivých úředníků, kterým by v daném období měla uplynout 18měsíční lhůta k prokázání zvláštní odborné způsobilosti podle § 21 odst. 2 zákona o úřednících. Jednalo by se o důsledek zcela nepřiměřený smyslu omezujících opatření souvisejících s nouzovým stavem.

Taktéž s ohledem na skutečnost, že podle § 28 odst. 1 zákona o úřednících se do lhůty pro vykonání zkoušky zvláštní odborné způsobilosti nezapočítává doba trvání pracovní neschopnosti či dokonce doba výkonu nepodmíněného trestu odnětí svobody, je třeba stejně přistoupit i k době, po níž není možné zkoušku zvláštní odborné způsobilosti vykonat z důvodů nezávislých na moci dotyčného úředníka.

Shrneme-li výše uvedené, lze dle názoru Ministerstva vnitra přisvědčit závěru, že 18měsíční lhůta k vykonání zkoušky zvláštní odborné způsobilosti podle § 21 odst. 2 zákona o úřednících neběží po dobu, kdy dle výše uvedeného opatření není umožněno úředníkovi územního samosprávného celku vykonat zkoušku zvláštní odborné způsobilosti. V kontextu odstranění tvrdosti striktního výkladu zákona by pak mělo být přistoupeno i k následnému období po skončení nouzového stavu až do plného obnovení konání zkoušek zvláštní odborné způsobilosti.

Závěrem je třeba doplnit, že úředník, který nebude v souladu s výše uvedenými závěry převeden na jinou práci podle § 11 zákona o úřednících, nepřestane být jen z tohoto důvodu oprávněnou úřední osobou, a tedy například platnost jím učiněných úředních úkonů nebude ohrožena.